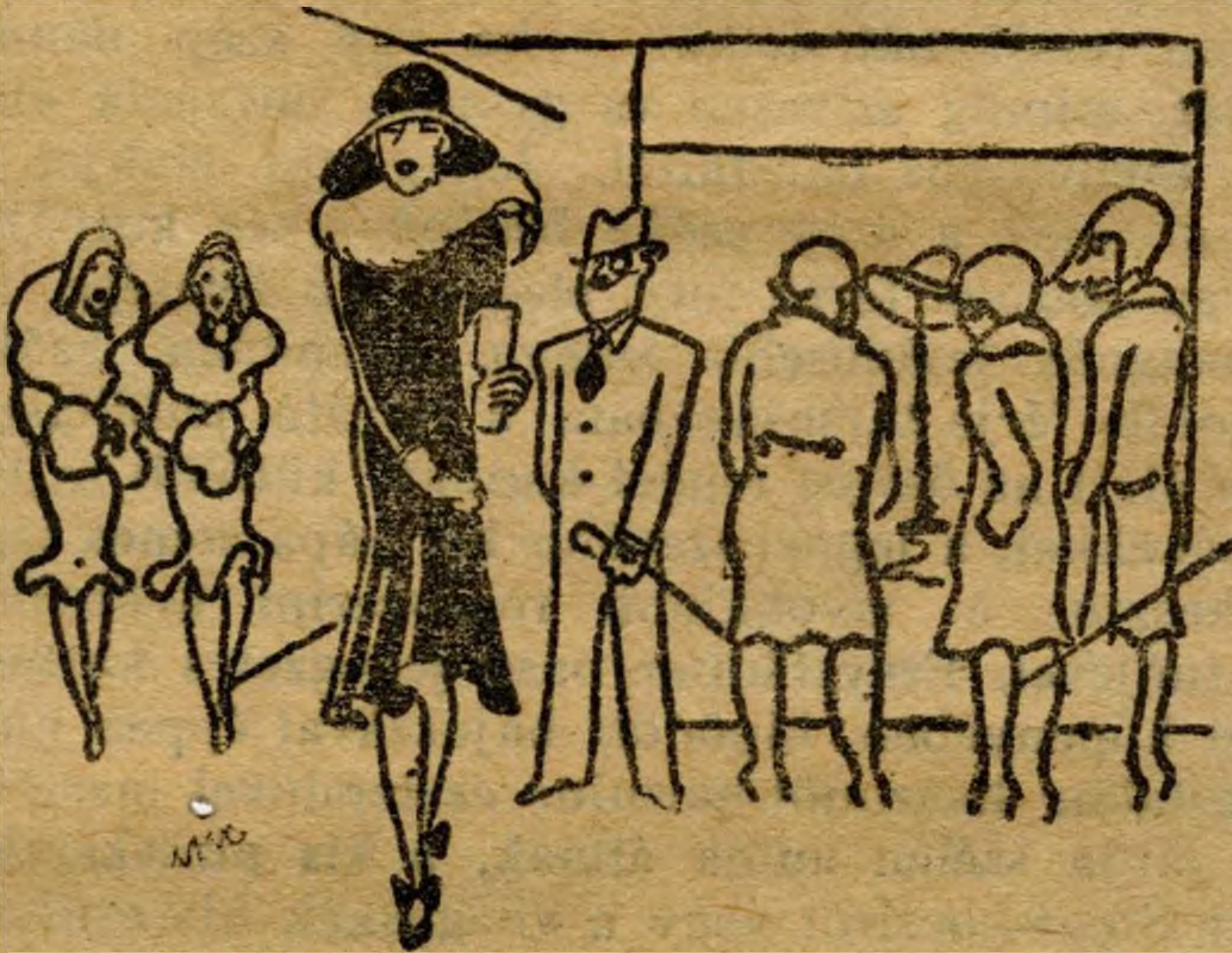

16

Váci-utca

Minden világvárosnak van egy karakterisztikus főutcája, egy utca, amelyet, ha említenek, mindjárt annak a bizonyos városnak a képe bontakozik ki lelki szemünk előtt.

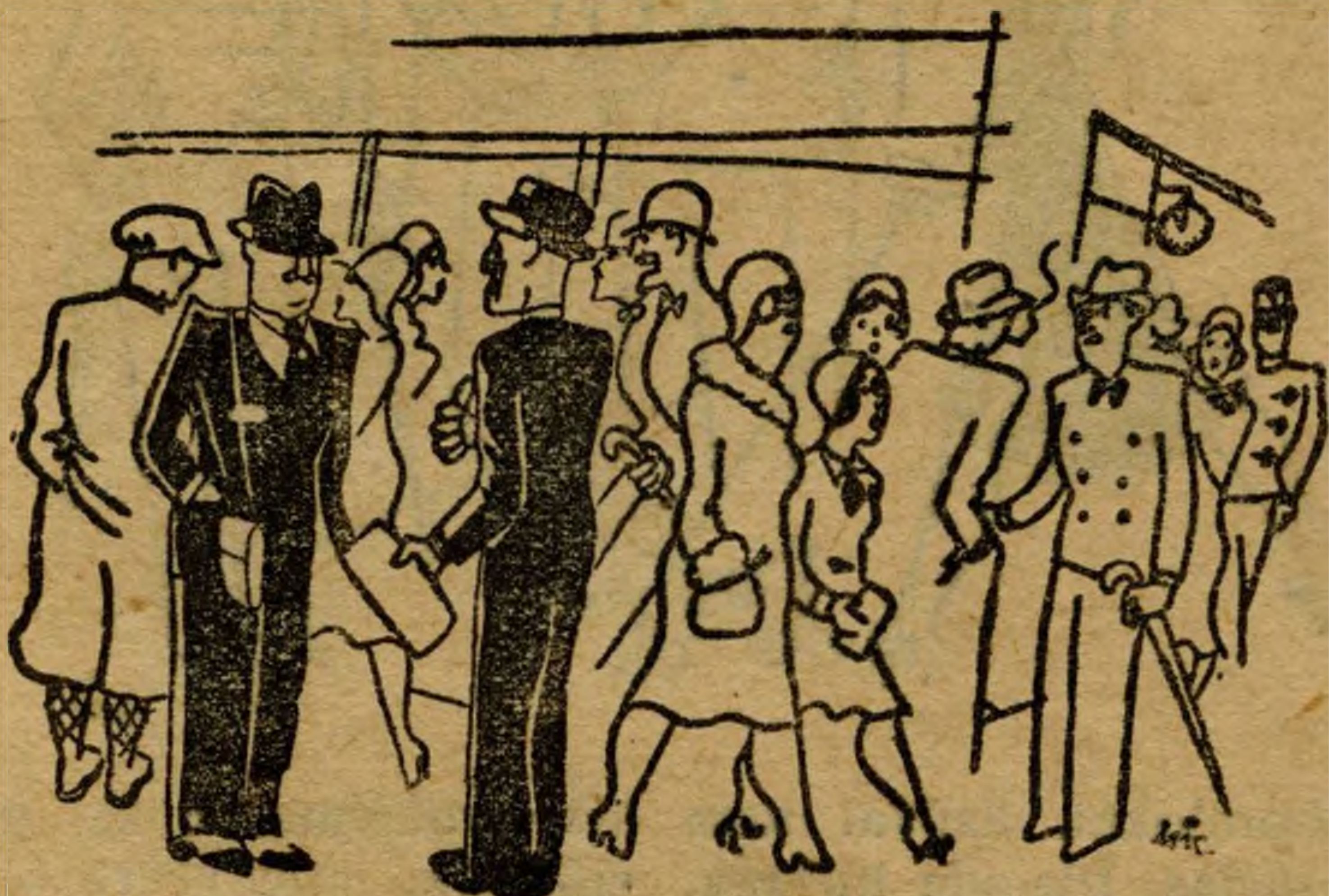
A Rue de la Paix így utal Párisra, az Old Bond Street Londonra, az Unter den Linden Berlinre, a

Fifth Avenue Newyorkra, a Newsky Prospekt Szentpétervárra. Budapestnek ez a jellegzetes utcája — a Váci-utca.

A Belvárosnak ragyogó, fényes ékszere, amelyet bámulni, amelyhez hódolni naponta száz és száz asszony jár. A Váci-utca ragyogó kirakatai, divatos mondain holmikkal telt boltjai az attrakciók, amelyet a Budapestre tévedt idegeneknek bátran mutogathatunk. Ugyanazok az árucikkek kerülnek a Váci-utcában eladásra, mint akár melyik más világvárosban — elegáns toilettek, automobilonok, parfümök, ékszerek, szőrmék, nőikalapok, fényképezőgépek, repülőgépjegyek, könyvek, pompás női fehéreműk —, szóval mindaz, amelyre a világ bármely részén lakó kényes luxushölgynek szüksége van.

A Váci-utca a téli Budapestnek a korszója. Korzó, ez a szó azonban ma már csak bitorlás, mert a régi, patinás jellege teljesen megszűnt, eltűnt a forradalom utáni időkben. A boldog békeévekben, amikor még báró Podmaniczky Frigyes sétált végig naponta a Váci-utcában, a gumirádlisoknak is

tilos volt, hogy a gyalogosok nyugalmát zavarják, a Váci-utcán keresztül kocsi nem mehetett. Ekkor a korzózóknak nem a járdán, hanem az uttesten sétáltak vagy csoportokba verődtek, hogy megtárgyal-

ják Küry Klára vagy a fiatalon feltűnt Fedák Sári fényes színpadi sikereit vagy valamelyik gáláns kalandját.

Az időkkel együtt a Váci-utca is megváltozott. Mintha minden autobus a Váci-utcán járna keresztül. Az autók, az autobuszok, a motorforgalom a Belvároson keresztül majdnem mind a Váci-utcán bonyolódik le. Az uttesten keresztül menni is életveszélyes, a járdákon pedig rohanó, gondterhes emberek sietnek hivatalukba, boltjaikba. Eltűntek a csillogó uniformisok, a huszáratillák és helyüket legfeljebb a kinos eleganciával öltözött, előkelősdi játszó fiatal emberek vagy a Budapestre vetődött idegenek töltik be.

Még ma is sikk és ma is mondaine azonban délelőttönként egyszer-kétszer végigsétálni a Váci-utcán, meg-megállni egy kis pletykára, jobbra-balra köszönni az asszonyoknak, fiatal embereknek, azonban nyíltan bevallani, hogy csak azért jöttünk a Váci-utcába, hogy korzózzunk, ez már kiment a divatból.

Nincs olyan asszony és nincs olyan férfi, akinek ne volna valami bevásárolnivalója, elintéznivalója «a városban» és akkor lehetetlen elkerülnie a Váci-utcát. Természetesen most is megvannak a korzó-

törzsvendégei, akik minden nap egy és ugyanazon órában megjelennek ugyanazon a helyen, köszöngetnek a dámáknak, egyet-egyét el is kísérik a fodrászig vagy a kalaposig, nagyobb kirándulásra azonban nem kaphatók, mert «posztjukat» a hivatalos órában elhagyni tilos.

A Váci-utca nagyon későn ébred. Ha reggel nyolckor végigmegyünk rajta, még csak lehuzott boltredőnyökkel, kihalt városrészrel találkozunk. Ez természetes, hiszen az ittlévő boltok mind a luxust, az asszonyokat szolgálják és melyik kényes úri dáma indulna el már a reggeli órákban vásárlási körútra. Reggelenként itt csak a hivatalukba siető urakat, a gimnáziumba siető fiatal leánykákat láthatjuk, a forgalom, az élet csak délben kezdődik.

A dáma mielőtt komissiójához kezdene: reggelizik. Autókkal élénkül meg a Gerbeaud előtti térség. A kis csukott zöld kocsiból kiszáll az elegáns, karsu vigőzvegy, gyönyörű kutyaival s a Gerbeaud sarokasztalánál találkozik az egylovas gumirádlison érkező anyjával és nővérével. Minden reggel pontosan ugyanazt reggelizik az egész

gusok kísérletei támogatják. E két tudósnak sikerült az ingerelt idegben keletkező áramokat műszerek segítségével a testen kívül hanggá változtatni és ezt a hangot felerősíteni. A tudomány ezeket a kísérleteket nagy jelentőségűnek tartja, melyek alkalmasak a probléma megoldásának továbbfejlesztésére. Azonban a tudomány eddig a gondolat-átvitel problémáját még meg nem oldottak minősíti, mert feltéve, hogy az ingerelt idegből elektromos hullámok ki is sugároznak, akkor még mindig nincsen bizonyítva, hogy más egyén képes ezeket a hullámokat felfogni és vajjon ezek a hullámok gondolatoknak hordozói. De abban az esetben is, ha a gondolatsugarak más egyén által behangolt idegrendszerével felfoghatók, akkor még nyílt kérdés, vajjon ennek az egyénnek agyvelejében ugyanazon gondolatok keletkeznek-e, mint amilyenek ki lettek küldve.

Róbert Nast biológus szerint az emberi ész, mely a gondolatoknak hordozója, még felfoghatatlanul

pesti fizika tanszékének volt tanára találmányával a geofizika fejlődését igen nagy mértékben mozdította elő.

Az általa feltalált csavarási inga-mérleget már igen előnyösen használják Amerika földalatti olajterületek és Németországban kálisók, ércek sítb. felkutatására.

Az Eötvös-féle ingamérleg találmányi gondolata a föld nehézségi erején (gravitáció) alapszik. A nehézségi erő a föld középpontja felé ható tömegvonzóerőnek és a föld forgásából származó, de ellentétes irányban ható, centrifugális erőnek az eredője. A nehézségi erő által elidézett gyorsulás értéke az egyenlítőn a tengerszín magasságában 978.030 cm sec². Nagysága az egyenlítőtől a sarkok felé állandóan nő, mert a tömegvonzással ellentétes irányban ható centrifugális erő csökken. Míg az egyenlítőn a centrifugális erő értéke a tömeg vonzásának egyháromszázad részével egyenlő, a sarkoknál null az értéke. A nehézségi